

TRƯỜNG THCS PHAN CÔNG HÓN
TỔ: KHOA HỌC TỰ NHIÊN

MÔN SINH HỌC – KHỐI 9

(Từ ngày 04/03/2024 đến ngày 09/03/2024)

TIẾT 47-48: QUẦN THỂ

A. LÝ THUYẾT

I. THẾ NÀO LÀ MỘT QUẦN THỂ SINH VẬT?

- **Quần thể sinh vật:** là tập hợp các cá thể cùng loài, cùng sống trong một khu vực nhất định, ở một thời điểm nhất định và có khả năng sinh sản tạo thành những thế hệ mới.

- **Ví dụ**

+ Rừng cây thông nhựa phân bố tại vùng núi Đông Bắc Việt Nam.

+ Các cá thể chuột đồng sống trên một đồng lúa.

II. NHỮNG ĐẶC TRƯNG CƠ BẢN CỦA QUẦN THỂ

Quần thể mang những đặc trưng cơ bản về:

1. Tỷ lệ giới tính

- Là tỉ lệ giữa số lượng cá thể đực/ cá thể cái

- VD: Ở đa số ĐV giai đoạn trứng và con non: tỉ lệ đực/ cái là 50/50; ngỗng vịt có tỉ lệ đực/cái là 60/40...

2. Thành phần nhóm tuổi

- Quần thể có nhiều nhóm tuổi: nhóm tuổi trước sinh sản, nhóm tuổi sinh sản, nhóm tuổi sau sinh sản.

- Mỗi nhóm tuổi có ý nghĩa sinh thái khác nhau (bảng 47.2 trang 140)

3. Mật độ cá thể

- Là số lượng hay khối lượng sinh vật có trong một đơn vị diện tích hay thể tích.

- VD: Mật độ sâu rau: 2 con/ m² ruộng rau, mật độ chim sẻ: 10 con/ ha đồng lúa.

- Số lượng cá thể trong quần thể biến động theo mùa, theo năm, phụ thuộc vào nguồn thức ăn, nơi ở và các điều kiện sống của môi trường.

III. ẢNH HƯỞNG CỦA MÔI TRƯỜNG TỚI QUẦN THỂ SINH VẬT

- Các điều kiện sống của môi trường như: khí hậu, thổ nhưỡng, nguồn thức ăn, nơi ở... thay đổi → dẫn tới sự thay đổi số lượng cá thể của quần thể.

- Khi mật độ cá thể tăng quá cao dẫn đến thiếu thức ăn, chỗ ở, phát sinh nhiều bệnh tật, nhiều cá thể sẽ bị chết → Khi đó mật độ quần thể lại được điều chỉnh về mức cân bằng.

IV. SỰ KHÁC NHAU GIỮA QUẦN THỂ NGƯỜI VỚI CÁC QUẦN THỂ SINH VẬT KHÁC

- Ngoài những đặc điểm chung của một quần thể sinh vật như: giới tính, lứa tuổi, mật độ sinh sản, tử vong; quần thể người còn có những đặc trưng mà các quần thể khác không có như : pháp luật, hôn nhân, giáo dục, văn hóa...
- Sự khác nhau đó là do con người có lao động và có tư duy.

B. PHIẾU HỌC TẬP

Bài 1: Các ví dụ sau đây có phải là quần thể sinh vật không?

- a. Đồng cỏ
- b. Các con tôm sú sống trong cùng một ao
- c. Ruộng lúa

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 2: Hãy cho biết các ví dụ sau đây là chu kỳ biến động nào? Nêu nguyên nhân gây ra biến động số lượng?

Ví dụ 1: Chim cu gáy ăn hạt xuất hiện nhiều vào mùa thu hoạch lúa ngô.

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 2: Ở cánh đồng rêu phương Bắc cứ 3-4 năm số lượng cáo lại tăng gấp 100 lần đúng theo chu kỳ biến động của chuột lemmut.

.....

.....

.....

.....

.....

Mọi thắc mắc quý PH và HS liên hệ cô Thủy(0796708939)